

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

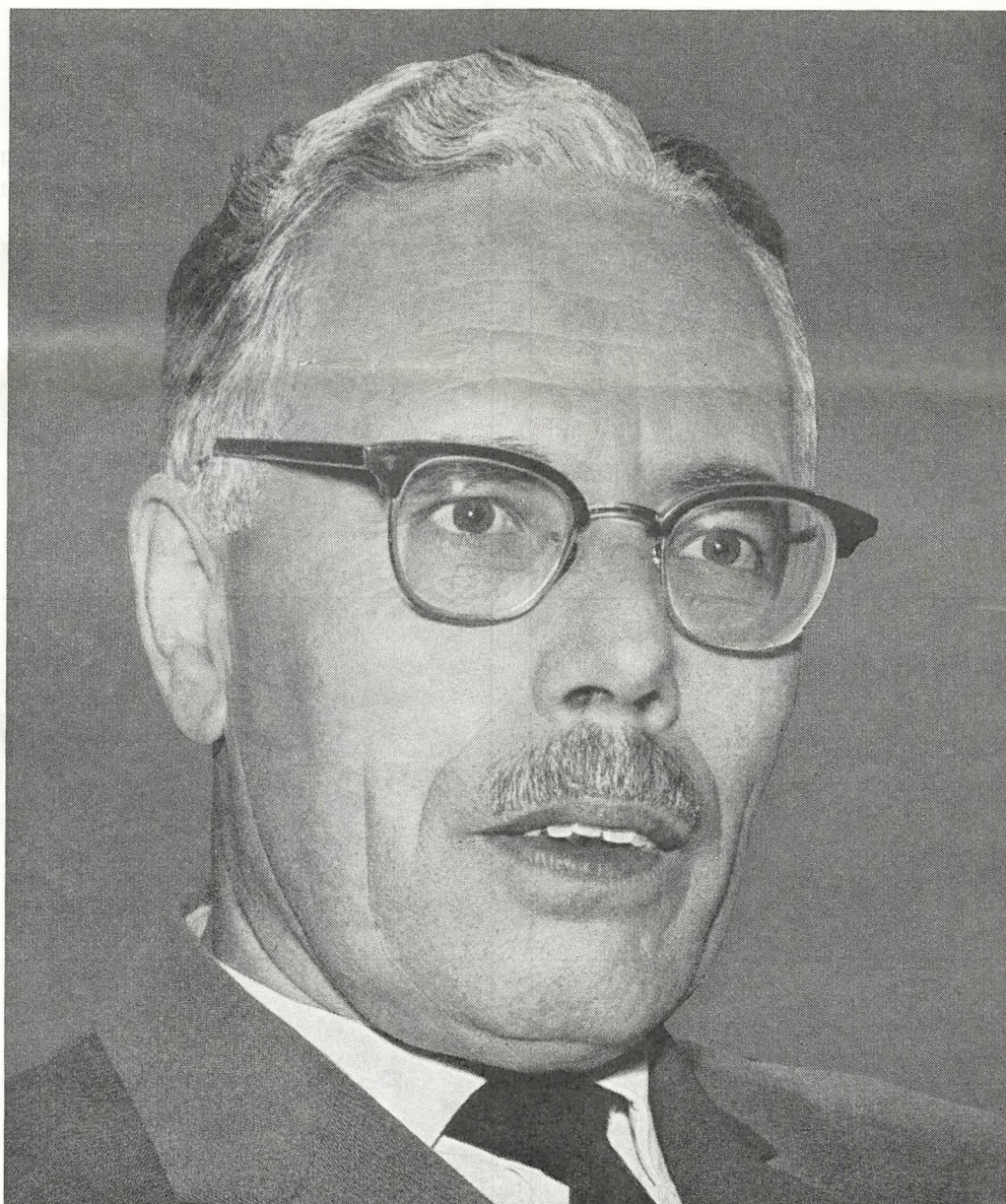
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

40. ÅRGANG

NUMMER 2

OKTOBER 1962

*Herlovia*nersamfundets nye formand

Ved generalforsamlingen den 23. marts blev professor Flemming Tolstrup ('24) valgt til formand for Herlovia

nersamfundet.
(Gottlieb fot.)

Tegn Deres forsikringer hos:

Chr. Rasch

C. C. Burmeister ('43)
Malmøgade 5, Kbh. Ø.
Telf.: *C. 404

Vi tegner alle arter forsikringer — og vi er specialister i brand-, automobil-, heste- og kreatur- samt fjernsynsforsikring

Gustav

O'HARA SCHULTZ

(V '19)

KOLONIAL

VIN

DELIKATESSE

Holbergsgade 6 · K.

Telefon Central 5679

**GEORG CHRISTENSENS
BOGHANDEL**

AXELTORVET 10

TELF. NÆSTVED 4 - 2024 - NÆSTVED

LEVERANDØR TIL HERLUFSHOLM KOSTSKOLE

Schaumburg-Müller & Co. A/s

BRÆNDSSEL OG BRÆNDSSELSOLIER
AF ENHVER ART LEVERES OVERALT

TLF. BELLEVUE ★ 780
TAARBÆK STRANDVEJ 113 ERNST SCHAUMBURG-MÜLLER
KLAMPENBORG ('29)

CHR.
Lundager
- CHRISTENSEN
NÆSTVED

REGLEMENTERET SKOLESLIPS

Trevira kr. 17,50 - Nylon kr. 9,50

TLF. NÆSTVED 721717 · GIRO 35007

Bygningsartikler · Gips · Terrazzo · Stenmel · Væg- og Gulvfliser

A/s Knud Gottlieb ('20)

Etableret 1902

Rådhuspladsen 4, København V.
Telefoner: *Minerva 73 83 - Byen 25 40

Brøndboring

udføres af

K. B. Larsen ('17)
Civilingeniør

Frederiksgårds Alle 4
Fasan 1072

LARSENS EFFE.

(Peter Andersen ½)

NÆSTVED

Parfumerie Lichtenberg

M. Cruse ('22)

Værnedamsvej 17 · Vester 4685
Østerbrogade 150 · Tlf. Øbro 6156 · Gl. Kongevej 140 · Central 12476

Den gamle formand

Departementschef Erik Dreyer ('10) afgik efter eget meget bestemte ønske og trods mange overtalelsesforsøg som formand ved sidste generalforsamling.

Her skal ikke gøres noget forsøg på at opregne hans mange gode gerninger i hans lange formandsperiode. Blot skal søgelyset rettes mod hans indsats, da han i sin tid efter den skarpe strid i Herlovianersamfundet med fantastisk overlegenhed fik samlet alle igen og fik gjort både yngre og ældre lige tilfredse. Det var forligsmandsgerning af høj klasse!

Yderligere et punkt skal nævnes: Dreyers kloge og taktfulde indsats omkring det sidste forstanderskifte på Herlufsholm. Og endelig hans ganske utrættelige iver gennem mange år for at lede samfundet på den bedste og redeligste måde. Han var en travl mand –

men var samtidig den i bestyrelsen, som ofrede samfundet mest tid.

Dreyer blev hyldet meget stærkt ved den sidste generalforsamling – og det fortjente han! Mange venlige ord har han også modtaget fra Herlufsholm – som en kraftig understregning af, at det netop var i hans formandstid og på grund af hans personlige virke, at forbindelsen mellem skolen og Herlovianersamfundet udviklede sig til et varmt venskab.

Det var en god tid for Herlovianersamfundet, da vi havde Dreyer som formand. Den eneste trøst, da han gik af, var, at hans efterfølger – som han selv i høj grad var med til at udpege – er en mand af samme støbning og af samme indstilling som han selv.

Red.

Den nye formand

Efter indstilling fra bestyrelsen valgte generalforsamlingen den 23. marts professor Fl. Tolstrup ('24) til formand for Herlovianersamfundet.

Det var utvivlsomt et godt og rigtigt valg! Indstillingen var nøje gennemdrøftet i bestyrelsen i månederne før generalforsamlingen – ikke mindst fordi man gerne ville have den helt rigtige på formandsposten, når skolen om få år holder sit store jubilæum.

I Tolstrup fandt man manden – og efter nogle betæneligheder indvilligede han i at lade sig opstille.

Han blev valgt med cirka tre fjerdedeles majoritet – og modtog derpå den samlede generalforsamlings inklusive sin modkandidats hyldest.

Tolstrup har siddet i bestyrelsen gennem flere år og kender derfor nøje til forretningsgangen i Herlovianersamfundet. Han har været en flittig deltager i samfun-

dets forskellige aktiviteter, han har været samfundets repræsentant Trolledag på Herlufsholm, og i år holdt han Trolletalen ved 14. januar-festen.

Han forener på en sjælden måde saglig dygtighed og slagkraft med lune og hjertelighed. De mange, der kender ham, forudsiger trygt, at Herlovianersamfundet i ham vil få en særdeles kyndig og ualmindelig energisk formand. Samtidig kaster hans position og stilling som professor smuk glans over det hverv, han nu er valgt til at indtage.

Vi har al mulig grund til at sige Tolstrup tak, fordi han ville lade sig vælge. Det er ikke så helt få nye byrder og forpligtelser og ikke så helt lidt slid, han har påtaget sig – for at føre den forening videre, som ingen af os vil undvære, men som kun så få af os ofrer synderlig indsats.

Red.

Støtteaktionen til Herlufsholm

Afstemningen inden for »Støtteaktionen til Herlufsholm« har haft til resultat, at den af »den selvbestaltede komité« opstillede liste er blevet valgt. Imidlertid har desværre dommer Kristian Jensen ('17) trukket sig tilbage, idet han har fundet den foreslåede bestyrelse for stor, og den første fondsbestyrelse kommer herefter til at bestå af:

Direktør, cand. polit. Leif Berg ('19), redaktør, cand. jur. Asger Olsen ('22), redaktør Sven Tito Achen ('40), højesteretspræsident O. I. Kaarsberg ('12), Herlovianersamfundets formand, professor Fl. Tolstrup

('24), og næstformand i samfundet, fabrikant Knud Lindberg (IV '23).

Efter at bestyrelsen har konstitueret sig med Kaarsberg som formand, Lindberg som kasserer og Achen som sekretær, har den vedtaget et udkast til fundats for »Herlufsholm-Fonden«, som derpå er forelagt for Skattedepartementet med henblik på at opnå den fradragsret, som ligningsloven giver mulighed for med hensyn til bidrag til fonden. Bestyrelsen arbejder også iøvrigt videre med tilrettelæggelsen af fondens fremtidige virksomhed.

O. I. Kaarsberg ('12)

(IV '23)

KNUD LINDBERG*Statsaut. Elektro-Installatør*FABRIK FOR KVIKSØLVAFBRYDERE OG NEONANLÆG
GLASBLÆSERI**L Y S
KRAFT
VARME**

TELEFON GODTH. *4617 - MARIENDALSVEJ 24 - KØBENHAVN F.

**FR. G. KNUDTZONS
BOGTRYKKERI A/S**

TOLDBODGADE 57

TELEFON CENTRAL 83 & 14983

HOTEL

Vinhuset

NÆSTVED

SPAREKASSEN**for Næstved
og Omegn****DISKONTOBANKEN A/S**

NÆSTVED

Flamingo Foam A/s*Isolering*

Sommerfeldt ('38)

Brdr. Schur A/s

HESTEMØLLESTRÆDE 6

K

DELFOL

GREYSTONE**GRAASTEN KONFEKTION A/S
GRAASTEN***Ole Palsbøll ('51)***RAMLÖSA**

MINERALVAND

Børge H. Bankov, f. 27/6 1910, d. 23/7 1962.

Ved Børge Bankovs død

Tandlæge Børge Holger Bankov (S. '29 – R. '30) døde pludselig den 23. juli kort efter sin 52 års fødselsdag.

Netop hjemvendt fra sommerferie faldt det i min triste lod som hans ven og læge at lukke hans øjne.

På min første hektiske arbejdsdag efter ferien havde jeg lovet at kigge over til ham i anledning af »lidt hjertevrøvl«, som også for et års tid siden havde givet ham lidt forbigående gener, og for netop at have god tid til dette venne-sygebesøg blev det jo først ud på de sene eftermiddagstimer, at jeg besøgte ham.

Han var for så vidt i god og vanlig form – fraset den uregelmæssige hjertereaktion – helt uden smerter, så vi sad og sludrede hyggeligt som sædvanligt om dagens begivenheder, ferien o. s. v., da han pludselig i forbindelse med et kortvarigt hosteanfald lægger sig tilbage i sengen ramt af en acut coronarocclusion, som vi læger kalder det, eller hjerteslag, som vel er det gængse udtryk – en død, som han selv så ofte havde karakteriseret som en ønskedød.

Efter menneskelig målestok er det vel også en ønskedød, men på os andre virker døden på denne måde jo netop så lammende brutal, så meningsløs, når man syntes, at Bankov jo endnu burde have haft så mange gode år iblandt os.

De ca. 40 års trofast venskab efterlader jo et væld af dejlige, rige oplevelser, som nu på én gang pludselig bliver til minder, – minder fra skoletiden: den lange, tynde »Brille«, som troligt vinteren igennem dagligt mødte op hos »Anker« for at få sin styrkende »Jern og mælk«, – de mange dejlige ferier, vi ofte tilbragte sammen, – den lykkelige studietid i København, – og senere efter ægteskabet med *Erna Gantriis*, hans studiekammerat og kollega, en ubrudt række af dejlige års hygge og venskab med dem begge.

Den »lange, tynde«, som Ballonen yndede at kalde ham, skulle med årene blive en mand af format, både ydre og indre. En ægte renæssanceskikkelse, som så

sandelig voksede fra barndommens og ungdommens veghed og udviklede sig til en personlighed af karat.

Også inden for sin stand gjorde denne hans personlighed sig stærkt gældende både som medstifter af »Yngre tandlæger« og som formand for københavnske sygekassetandlæger i en længere årrække.

På sin egen rolige og fornøjelige, let ironisk-sarkastiske måde – tydeligt præget af Herlovianerånden – kunne han sætte tingene på plads, også i faglige diskussioner.

I »Foreningen '29« var Bankov vel nok den bærende kraft, selv om den i foreningen altid sydende opposition måske ville foretrække udtrykket: den »drivende« kraft, den, der med usædvanlig gæstfrihed holdt sammen på denne sære, lille hyggeforening, hvis mere uadventede aktivitet er kendt fra de årlige Fik-Fak-turneringer i Charlottenlund skov (jfr. »Bankovs Plads«, som jo vil bevare sit navn, så længe '29-turneringen holdes i hævd, selv om samme oppositionelle elementer inden for A/S Fik-Faks direktion jo i år forsøgte at devaluere dens betydning – til Bankovs udelte morskab!) og hvis indadvendte aktivitet fortrinsvis nåede stormfulde højder omkring generalforsamlingerne, hvor fordelingen af de ca. 6 bestyrelsesposter blandt foreningens 7 medlemmer hver gang gav anledning til drabelige og festlige bataljer.

Bankov var en god kammerat, en herlig positiv natur, som med sin smittende charme skaffede sig de mange venner, som i dag har så meget at sige ham tak for, og som så inderligt vil savne ham. Han opnåede at holde sølvbryllup, han nåede at se sin ældste datter som sygeplejerske, mens den yngste endnu studerer til tandlæge. Man kunne have undt ham også at se hende færdiguddannet træde i hans fodspor.

Størst er savnet naturligvis hos Erna, hans 2 døtre og hans mor, som inden for så kort et tidsrum har måttet sige farvel til både mand og søn.

Æret være hans minde.

Palm Præst ('29)

Der var mødt usædvanlig mange medlemmer til generalforsamlingen på Grand Café – ialt omkring halvfjerds. Utvivlsomt var det punkt 4 på dagsordenen, Formandsvalg, som havde lokket folk af huse. Dels ville man gerne hylde den afgående formand – og dels forlød det, at valget af hans efterfølger ikke ville forløbe så glat endda.

Man startede med at vælge højesteretssagfører Vagn Erik Brammer ('20) til dirigent – og han gav efter at have konstateret generalforsamlingens lovlige indvarsling ordet til *formanden, departementschef Erik Dreyer* ('10), som efter dagsordenens punkt 1 aflagde beretning:

»I løbet af 1961 er følgende medlemmer af Herlovianersamfundet afgået ved døden:

Fhv. lektor Vasili Svendsen ('89), død i januar 1961,
Sognepræst Holger Petersen ('97), død 26. januar 1961,

Politimester Torben Engelsted ('27), død 24. maj 1961.

Overretssagfører Frank Wilde ('02), død 6. juni 1961,

Overlæge, dr. med., greve Otto Moltke ('13), død 1. juli 1961,

Læge Preben Selmer ('12), død 14. juli 1961,

Professor, dr. jur. Sven Clausen ('11), død i november 1961,

Forfatteren, cand. phil. Jonas Bille ('02), død 4. december 1961, og

Kammerherre Torben Hage (IV '97).

Vi vil mindes disse afdøde medlemmer af Herlovianersamfundet.

I min beretning for det år, der er gået, indbefatter jeg tiden siden sidste generalforsamling den 22. marts 1961 og giver først nogle oplysninger om bevægelserne i medlemstallet siden sidste opgørelse:

Året 1961 begyndte med et medlemstal på 868. Tallet er blevet forøget med 40 indmeldelser, hvoraf hele rusårgangen 1961 repræsenterer de 30, og af de resterende 10 er der adskillige lærere på Herlufsholm, som jeg gerne vil benytte denne lejlighed til at bringe en tak for, at de ved at indmelde sig i samfundet har givet udtryk for deres interesse for dette.

Overfor denne tilgang på 40 står imidlertid følgende afgang:

De allerede nævnte dødsfald har reduceret medlemstallet med 9. Hertil kommer yderligere 4 udmeldelser i løbet af 1961, og endelig 30 medlemmer, som vi i henhold til lovene har været nødt til at slette på grund af 3 års kontingentrestancer. Jeg skal senere vende tilbage hertil.

Dette betyder en reduktion på ialt 43 overfor tilgangen på 40, således at vi ved udgangen af 1961 må konstatere en nedgang i medlemstallet på 3 og derfor slutter året 1961 med et samlet medlemstal på 865.

Det forløbne år har iøvrigt været et roligt år og ikke budt på store begivenheder for samfundet.

Kristi Himmelfartsdag fandt den sædvanlige fik-fakturnering sted i Charlottenlund og resulterede som så ofte tidligere i, at Eyvind Boserup (IV '26) blev vinder.

Den 27. november afholdt samfundet en fællesaften her på Grand Café, hvor man begyndte med at spise

GENERALFO

med form

Den 23. marts afholdtes Herlovianersamfundets refereret i de vigtigste uddrag - dog er for

middag sammen og derefter hørte et foredrag af arkitekt Helge Finsen ('15) om »Fortids- og andre minder fra Syrien«, hvor han opholdt sig i 1960 som UNESCO-udsending.

Den 14. januar 1962 afholdt samfundet sin årsfest (Trollefest og rusmodtagelse) i Hotel Richmond's selskabslokaler. Festtaleren var Flemming Tolstrup ('24). Festen havde vundet meget stor tilslutning. Det glædede mig særligt at se, at mange af de yngre årgange havde givet møde ved denne lejlighed.

Vi havde foretaget den ændring af de sidste års programmer, at vi kl. 22,30 igen samledes ved bordene til nogle snitter smørrebrød og øl, og det er mit indtryk, at denne ændring i programmet bevirkede, at deltagerne ikke – som sket i tidligere år – sivede ud fra festen, men holdt ud til dennes afslutning.

På Herlufsholm repræsenteredes samfundet den 14. januar af redaktør, cand. jur. Asger Olsen ('22).

Herlovianerfrokosterne på Grand Café den første tirsdag i hver måned har fortsat vundet god tilslutning, og jeg vil ved denne lejlighed gentage den opfordring, som jeg også har fremsat tidligere til gamle Herlovianere om at deltage i disse frokoster, der byder på hyggeligt samvær med andre gamle Herlovianere, og hvor man ikke mindst gerne vil se Herlovianere fra provinsen, som af en eller anden grund opholder sig i København den pågældende tirsdag, og som ellers ikke har så let adgang til at mødes med gamle kammerater.

På sidste generalforsamling udtalte jeg håbet om, at det skulle blive muligt i løbet af 1961 at få optaget en ny grammofonplade af Trollemorgen til afløsning af den gamle og forlængst udsolgte plade. Forholdet var det, at organist Larsen anså stemmematerialet for at være udmærket og derfor var indstillet på at få optagelsen til pladen gennemført lige efter den 14. januar 1962. Desværre mislykkedes dette imidlertid igen, fordi organisten kort efter den 14. januar 1962 blev ramt af en ny og alvorlig sygdom. Bestyrelsen vil imidlertid stadig have opmærksomheden henvendt på, så snart det måtte være muligt, at få optagelsen til denne nye grammofonplade gennemført.

RSAMLING

andsvalg

ordinære generalforsamling. Den er her dens beretning gengivet efter manuskriptet.

Forberedelserne til højtideligholdelsen af 400 års jubilæet den 25. maj 1965 på Herlufsholm er skredet videre frem i årets løb, og der er nu truffet en aftale mellem Herlufsholms forstander og rektor og Herlovianersamfundets bestyrelse om, hvorledes henholdsvis skolen og Herlovianersamfundet skal markere denne begivenhed udadtil.

Sven Tito Achen ('40) har i »Herlovianeren«s nr. 2, november 1961, på side 23 gjort nærmere rede herfor. Det vil heraf fremgå, at Herlovianersamfundet vil udsende en billedkavalkade af Herlufsholm 1565-1965. Achen rettede samtidig en henvendelse til alle gamle Herlovianere om at bidrage til denne udsendelse ved at bistå ham og arkitekt Helge Finsen ('15) med at finde frem til originale gengivelser af Herlufsholm (gamle eller nye) eller reproduktioner, som redaktionen selv muligvis ikke ville opdage. Jeg vil gerne ved denne lejlighed støtte denne opfordring, idet Herlovianersamfundet ønsker, at denne billedkavalkade skal blive så repræsentativ som muligt.

Jeg omtalte sidste år den støtteaktion til fordel for Herlufsholm, som da var under overvejelse. Vi er i det forløbne år kommet videre med denne støtteaktion, og højesteretspræsident Otto Kaarsberg ('12) og jeg selv udsendte i oktober 1961 en henvendelse til alle gamle Herlovianere, hvori vi opfordrede dem til at slutte sig til denne støtteaktion ved at give bidrag til den. Jeg har i det lige udkomne nr. 1 af »Herlovianeren« gjort nogle bemærkninger om forskellige forhold i forbindelse med støtteaktionen og skal derfor ikke her gentage, hvad jeg har sagt, men blot tilføje, at den »selvbestaltede komité« nu er i færd med at søge fondens bestyrelse, som i forbindelse med skolen skal administrere de indkomne midler, nedsat, således at man kan få vedtaget en fundats for fonden og dermed også skabe mulighederne for at søge opnået, at støttefonden optages på den af skattedepartementet årligt opgjorte fortegnelse over institutioner, foreninger m. fl., til hvilke bidrag på fra 100 kr. til 1100 kr. årlig kan ydes med den konsekvens, at bidraget af den pågældende kan fradrages på selvangivelsen af indkomsten. (Se side 14. Red.).

Det er som bekendt ikke Herlovianersamfundet som sådant, der står for støtteaktionen, men derfor kan jeg vel nok ved denne lejlighed rette en opfordring til gamle Herlovianere om, hver efter sin evne at bidrage til denne støtteaktion.

Herlovianersamfundet fik fra Birkerød Kostskoles Samfund en forespørgsel om, hvorvidt man ville være villig til at yde en støtte på 300 kr. pr. år til pokalturneringen i fodbold mellem kostskolerne. Efter at vi har fået en udtalelse fra rektor Kierkegaard om, hvorvidt skolen var interesseret i fortsættelse af denne pokalturnering, vedtog vi, da rektor gik ind for fortsættelsen af turneringen, at yde et bidrag fra Herlovianersamfundet på 300 kr. årligt.

Endelig vil jeg – som jeg allerede bebudede – gøre nogle bemærkninger om bevægelserne i medlemstallet, og jeg vil gøre det på samme måde, som jeg gjorde det sidste år, ved at give en oversigt over bevægelserne i de sidste 6 år, d.v.s. med udgangspunkt i medlemstallet på 862 den 1. januar 1956.

I de derefter forløbne 6 år – altså til udgangen af 1961 – har bevægelserne været følgende:

	Døde:	Udmeldte:	Slettet på grund af restance:	Ny-indmeldte:	Antal medlemmer ved årets udgang:
1956:	10	6	14	27	859
1957:	10	4	22	28	851
1958:	9	5	12	41	866
1959:	13	9	12	39	871
1960:	5	4	25	31	868
1961:	9	4	30	40	865
Ialt:	56	32	115	206	

Det vil altså sige, at udgangstallet pr. 1. januar 56 i den forløbne 6 års periode er blevet forøget med 206 nyindmeldte medlemmer, men er blevet formindsket med ialt 203 medlemmer, nemlig 56 døde, 32 udmeldte og 115, der er slettet på grund af restance.

Medlemstallet ved udgangen af 1961 bliver herefter det allerede nævnte antal 865, således at nettotilgangen i løbet af disse 6 år kun har været 3.

I betragtning af den store tilgang af nyindmeldte, som har fundet sted i løbet af disse 6 år, og som for en stor del skyldes, at studenterårgangene er blevet større, er det jo et temmelig trist resultat. Det skyldes i særlig grad antallet af dem, der er slettet for restance, ialt 115 i de 6 år eller omtrent 20 pr. år. I og for sig kan man vel ikke sige, at dette tal af slettede medlemmer, som altså repræsenterer mellem 2 og 3 pct. årligt af det samlede medlemstal, er stort i betragtning af, at man naturligvis må regne med, at mange af de yngre årgange skifter bopæl og måske derved mister forbindelsen med samfundet, ligesom mange Herlovianere drager til udlandet og også derved mister den nære forbindelse med samfundet. Men alligevel forekommer antallet af medlemmer, der er slettet på grund af restance, at være alt for stort for et samfund som Herlovianersamfundet, hvor vi gerne ønsker at hævde den sætning, at når man engang er blevet medlem af Herlovianersamfundet, bliver man ved med at være det.

Jeg har undersøgt lidt nærmere, hvorledes de i år slettede 30 medlemmer fordeler sig på årgangene. Det viser sig da, at 12 repræsentanter, hvad jeg vil kalde ældre årgange, d.v.s. årgangene 1921-1947. Af disse 12 opholder 5 sig i udlandet.

De øvrige 18 fordeler sig på yngre årgange, d.v.s. årgangene fra og med 1950. Slettelserne falder således på de nævnte årgange:

1950 - 2, 1951 - 1, 1952 - 2, 1954 - 3, 1956 - 5, 1957 - 2 og 1958 - 3.

Af disse 18 opholder - såvidt vi ved - kun 2 sig i udlandet.

Som det vil erindres, er forholdet det, at medlemsbidraget efter 8 års forløb går op fra for tiden 7 kr. til 17 kr., hvilket altså vil sige, at i 1961 ville årgang 1953 komme ud for denne stigning i medlemskontingentet. Man kan imidlertid ikke hævde, at denne stigning synes at have haft særlig stor betydning for antallet af slettede medlemmer, idet ingen af 53-årgangen er blevet slettet for restance. Hvis dette forhold med stigningen i medlemskontingentet virkelig skulle betyde noget, ville det have givet sig udtryk i, at et større antal af slettelserne ramte årgangene 1950-1951 på grund af 3 års fristen for slettelsen. Men heller ikke dette giver sig udtryk i tallene.

Vi har - som det vil være bekendt - gennem de senere år fået indmeldelser fra hele studenterårgangen, og dette hænger vel nok sammen med, at vi hvert år har sendt nogle repræsentanter fra Herlovianersamfundet ned på skolen for at fortælle VII klasse om Herlovianersamfundets formål og med opfordring til dem om at melde sig ind. Det ville vel ikke være helt unaturligt, om en sådan kollektiv opfordring hertil og et kollektivt bekræftende svar herpå resulterede i, at nogle af de pågældende senere individuelt tog beslutning om at slippe forbindelsen med Herlovianersamfundet. Men det er egentlig ikke mit indtryk, at det i særlig grad har gjort sig gældende, bortset fra årgang 1956, der har 5 slettede medlemmer.

Jeg kan derfor ikke give nogen virkelig holdbar begrundelse for, at antallet af slettede medlemmer er så stort, men må nøjes med påny at gentage min henstilling til gamle Herlovianere om at vise deres trofasthed overfor Herlufsholm og deres interesse for deres gamle kammerater ved at blive stående som medlemmer af Herlovianersamfundet og betale det kontingent, som det nu engang er nødvendigt for samfundet at opkræve, og som afgjort ikke kan siges at være af en størrelsesorden, som skulle hindre dem i at blive stående i samfundet.

Det er, hvad jeg har at berette om Herlovianersamfundet i året 1961.«

Da ingen ønskede ordet i forbindelse med formandens beretning, blev beretningen godkendt, hvorpå man gik over til punkt 2: Kassereren aflægger regnskab.

Kassereren, landsrettsagfører Jørgen Damgaard ('34), gennemgik de i Herlovianeren nr. 1 optrykte regnskaber - og kom med forskellige kommentarer til dem. Blandt andet nævnte Damgaard, at man i år i indtægtsregnskabet for Herlovianersamfundet savnede posten på 600 kr., som Herlufsholm plejede at yde, men som ikke var indgået - antagelig på grund af støtteaktionen.

Ingen ønskede ordet i forbindelse med dette punkt, hvorpå regnskaberne blev godkendt, og der blev meddelt bestyrelsen decharge.

Punkt 3 på dagsordenen var: Fastsættelse af medlemsbidragets størrelse for kalenderåret 1963, jfr. lovenes § 4, stk. 2.

Formanden foreslog, at medlemsbidraget blev opkrævet uforandret i kalenderåret 1963 (med 7 kr. for de otte yngste årgange og 17 kr. for resten). Stadig ville man så båndlægge 1 kr. af mindstekontingentet og 2 kr. af 17 kr.-kontingentet til jubilæumsfonden.

Tandlæge Børge Bankov ('29) støttede formandens forslag, men mente, at kontingentet året efter burde sættes i vejret under henvisning til de stadig stigende priser.

Der var ikke flere, som ønskede ordet, hvorefter bestyrelsens forslag vedrørende medlemskontingentet blev vedtaget.

Punkt 4 var: Formandsvalg.

Dirigenten gav først ordet til

Dreyer, som oplæste lovenes bestemmelser angående formandsvalg - og som derefter oplyste, at bestyrelsen indstillede Flemming Tolstrup ('24) valgt som formand.

Tolstrup er fra '24, fortsatte Dreyer, han er 56 år gammel, cand. jur. og siden 1955 professor i landboret ved Landbohøjskolen. Han har siddet i Herlovianersamfundets bestyrelse siden 1958, og han har gennem årene været en flittig bidragyder til Herlovianeren. Dertil kommer, at Tolstrup er en af dem, som arbejder med et mindeskrift til jubilæet i 1965.

På baggrund af Tolstrups interesse for Herlufsholm og hans fortrinlige egenskaber iøvrigt indstiller bestyrelsen ham til formand - også fordi vi regner ham som den bedst egnede til at være formand ved jubilæet i 1965.

Nils Sommerfelt ('38) udtrykte sin agtelse for Tolstrup, men nævnede, at en kreds af Herlovianere ønskede næstformanden (grosserer Knud Gottlieb ('20)) valgt til formand. Gottlieb havde kvalifikationer og egenskaber, som gjorde, at man gerne så ham på formandspladsen - blandt andet havde han en sjælden evne til at være brobygger mellem gamle og unge.

- Som alle ved, fortsatte Sommerfelt, er Herlufsholm i svære vanskeligheder. Indsamlingen til støtteaktionen er gået trægt, og derfor vil vi gerne have en dreven forretningsmand, der forstår at gøre propaganda, til formand. Måske mener Dreyer, at det er rigtigt med en embedsmand på posten, men vi må kalde på alle kredse. Sommerfelt henstillede slutteligt til bestyrelsen at overveje sin indstilling til generalforsamlingen om at vælge Tolstrup til formand - ellers måtte man udbede sig skriftlig afstemning.

Torben Kein (R '35) henstillede, at man tog stilling til de to kandidaters egenskaber ud fra synspunktet, hvad der gavnede støtteaktionen mest. Den ene tilhører videnskaben, den anden forretningsverdenen - og når man nu stod i den situation, at støttefonden skulle etableres, mente han, at man var bedst tjent med forretningsmanden Gottlieb.

Svend Tito Achen ('40) spurgte, hvordan Tolstrup kunne være opstillet af bestyrelsen, når hans modkandidat Gottlieb dog var medlem af bestyrelsen? Ville Gottlieb overhovedet lade sig opstille?

Knud Gottlieb: – Jeg stemte ikke på Tolstrup, da vi i bestyrelsen drøftede hans kandidatur, så jeg står helt frit. Jeg har ikke noget personligt imod Tolstrup, men vi er ikke ens indstillet, når det drejer sig om synspunkter om, hvordan man puster liv i samfundet.

Vi har den mission og den opgave at rette Herlovianersamfundet op. Vi må begrænse festernes omfang og henvende os mere til de unge. Skulle jeg ikke blive valgt, vil jeg stadig kæmpe for, at Herlovianersamfundet omlægges til fordel for de unge.

Knud Lindberg (IV '23), medlem af bestyrelsen, følte sig som en lus mellem to gode venners negle: Tolstrup og Gottlieb. Men han kunne ikke lade være med at bebrejde Gottlieb, at han først tog sin stilling til at lade sig opstille så sent. Vi anede intet om det i bestyrelsen, sagde Lindberg, der sluttede: – Jeg stemte for Tolstrup, fordi jeg fandt, at han var den 100 % rigtige mand!

Sommerfelt fremhævede, at Gottlieb var blevet opfordret til at lade sig opstille. Det var ikke noget, han selv havde villet.

Gottlieb nævnte, at hans oprindelige standpunkt var helt at trække sig tilbage fra bestyrelsen. Men da han fandt, at også skolen ønskede mere aktivitet i Herlovianersamfundet, gik han med til at lade sig opstille til formandsvalget, da opfordringen kom. Det havde han meddelt formanden, før han tog det dristige skridt at lade sig opstille. *Gottlieb* påpegede, at man jo heller ikke nu skulle vælge formand for jubilæumsåret. Den to års periode, han lod sig opstille til, kunne man anvende til at finde den helt rigtige mand.

Bankov spurgte, om det var nødvendigt at belyse de to kandidater nærmere. Han kendte dem begge, så han ville nødig have afstemning ved håndsoprækning, men derimod skriftlig afstemning.

Lennart Konow ('54) spurgte, om bestyrelsens indstilling om at vælge Tolstrup omfattede alle bestyrelsens medlemmer minus *Gottlieb*?

Formanden erklærede, at bestyrelsens indstilling om at vælge Tolstrup ikke var enstemmig, idet *Gottlieb* havde afholdt sig fra at stemme.

Dreyer ville ikke indlade sig i polemik, men var blevet forbavset over at høre, at skolen ønskede mere aktivitet i Herlovianersamfundet, da et sådant ønske aldrig var kommet ham for øre.

Steffen Gjørup ('43) mente, at det ville være et mistillidsvotum til bestyrelsen, hvis man valgte *Gottlieb*, når majoriteten af bestyrelsen havde indstillet Tolstrup.

Achen støttede *Gjørups* indstilling om ikke at give bestyrelsen det mistillidsvotum at vælge *Gottlieb*.

Poul Balslev Jørgensen ('53) spurgte, om man ikke kunne finde en helt tredje kandidat?

Viggo Loft ('03) syntes, at det var pinligt, at der skulle være kampvalg mellem to så gode kammerater. Han henstillede, at man i stedet valgte en tredje mulighed, som alle kunne samles om – nemlig højesteretspræsident Otto Kaarsberg ('12). I sin tid ville Kaarsberg ganske vist ikke, sagde Loft, men hvis han fik en enstemmig henstilling fra Herlovianersamfundets bestyrelse, ville han muligvis alligevel. At have ham som formand ville være et stort plus i enhver henseende – også med henblik på jubilæet i 1965.

Dirigenten henledte opmærksomheden på, at valget skulle foregå her og nu. Det kunne ikke udsættes – og hvis Kaarsberg skulle opstilles, måtte man vide bestemt, om han ville eller ej.

Formanden nævnte, at han rent personligt havde drøftet spørgsmålet med Kaarsberg for to dage siden, og da havde han modsat sig at blive opstillet. Muligvis kunne Kaarsberg bevæges til at ændre sit standpunkt ved en enstemmig henvendelse, men han ønskede det ikke.

Sommerfelt fremhævede, at man ikke havde opstillet en modkandidat, fordi man ikke ville have Tolstrup – det var blot, fordi man hellere ville have *Gottlieb*.

F. Anton Milo ('17) mente ikke, at det ville betyde nogen splittelse af samfundet, hvem der blev valgt. Begge parter ville loyalt bøje sig for afstemningens resultat.

Da ikke flere ønskede ordet, gik man over til skriftlig afstemning. Da den var foretaget, valgte hver af kandidaterne en tæller.

Der blev indleveret 65 stemmesedler, heraf to blanke. Afstemningens resultat blev:

Tolstrup: 44 stemmer.

Gottlieb: 19 stemmer.

Herefter var professor Fl. Tolstrup valgt til samfundets formand for de næste to år.

Tolstrup takkede sine kammerater for den ære, de havde vist ham. Han erindrede fra sin skoletid, hvordan man så hen til den slags embeder med ærefrygt – og takkede for, at han nu var blevet valgt til et sådant embede. Tolstrup erindrede sit krav fra for 15 år siden om en yngre mand på formandsposten – men ak, sagde han, I har jo selv valgt mig! Han ville føre de gode traditioner videre og bad om at få hjælp fra bestyrelsen og alle sine øvrige kammerater.

Gottlieb hylkede Tolstrup og bad også dem, der ikke havde stemt på ham, om loyalt at støtte ham som formand.

Achen spurgte, om det nu var det rette tidspunkt til at hylde den gamle formand?

Dirigenten svarede, at tidspunktet endnu ikke var inde, da formanden fungerede generalforsamlingen ud.

Man gik derefter over til punkt 5: Valg af bestyrelsesmedlemmer og andre embedsmænd.

Formanden (*Dreyer*) nævnedes, at tre bestyrelsesmedlemmer afgik efter tur: Tolstrup, *Gottlieb* og Damgaard. Tolstrup fortsatte imidlertid nu som formand, *Gottlieb* ønskede ikke genvalg, mens Damgaard gerne ville fortsætte.

På den måde ville der blive to ledige bestyrelsespladser, *Gottliebs* og *Tolstrups* – men formanden foreslog, at kun den ene blev besat – og han anbefalede, at man valgte Herlovianerens redaktør, Kaj Dorph-Petersen ('43).

Dirigenten konstaterede, at der var enstemmighed om at genvælge Damgaard. Til den anden post var Dorph-Petersen foreslået, men der var mulighed for at stille andre forslag.

John Richter ('47) spurgte, om Dorph-Petersen mon kunne påtage sig nok en byrde, når det kneb så hårdt med Herlovianeren? Han turde dog nok anbefale, at man stemte på Dorph-Petersen, men henstillede, at man fik flere Herlovianere!

Viggo Forchhammer ('95) bad Gottlieb om alligevel at blive i bestyrelsen – og som næstformand. Ikke alene de 19, der havde stemt på Gottlieb, men også mange andre ville være glade over at se ham blive på denne post.

Dirigenten ønskede fastslået, om man opstillede Gottlieb som modkandidat til Dorph-Petersen.

Forchhammer gentog sit forslag om Gottlieb – og tilføjede, at han var ligeglad med, om Dorph-Petersen så også blev valgt.

Loft sluttede sig ganske til Forchhammer.

Ole Franksen ('50) foreslog, at man indstillede Gottlieb valgt til den ene ledige bestyrelsesplads og valgte Dorph-Petersen til den anden.

Gottlieb ville gerne lade sig vælge – selv om han ikke havde tænkt sig det. Han ville blot ikke opstilles som modkandidat til Dorph-Petersen.

Formanden erklærede, at bestyrelsen kunne tiltræde, at Gottlieb genvalgtes – og at Dorph-Petersen indvalgtes på Tolstrups plads.

Dirigenten fastslog, at der herefter skulle vælges to bestyrelsesmedlemmer, og at to var foreslået: Gottlieb og Dorph-Petersen.

Der indkom ikke andre forslag – og begge valgtes enstemmigt.

Herlovianersamfundets øvrige embedsmænd genvalgtes alle.

Punkt 6: Eventuelt.

Tolstrup citerede en af Storm-P.'s »Fluer«: Jeg bringer hermed en hjertelig tak til den afgående formand, som var formand, indtil jeg valgtes til hans eftermand.

Han takkede derefter i varme vendinger Dreyer for 12 års virke som formand. Det havde været rolige og gode år for Herlovianersamfundet under Dreyers ledelse, og vi er ham megen tak skyldig – ikke mindst for hans indsats under sidste forstandervalg på Herlufsholm og for hans arbejde for støtteaktionen.

Tolstrup havde også tænkt sig at måtte sige nogle afskedsord til Gottlieb, men var glad for, at han ikke fik brug for dem. Han takkede Gottlieb, fordi han blev.

Achen: Da A. P. Bernstorff i sin tid trak sig tilbage, fik han en medalje med indskriften »Uden misvisning« fra taknemmelige borgere. Vi har desværre ingen medalje i Herlovianersamfundet, men ordene vil vi gerne rette til Dreyer: Uden misvisning!

Forchhammer talte som den ældste tilstedeværende ved generalforsamlingen. Han havde haft den glæde at betragte Dreyer som sin gode ven og som en af de bedste formænd. Og Forchhammer har dog oplevet hele otte! Han afstod fra at give en karakteristik af disse otte – skønt det ikke ville have været kedeligt – men nøjedes med Dreyer. Han er en god kammerat, og han har hverken snobbet opad eller nedad.

Forchhammer betegnede sig selv som den sørgelige rest af årgang 95 – den årgang, som indførte, at 25 års jubilæet blev fejret på Herlufsholm, en tradition, som ser ud til at holde sig. En anden af 95'ernes traditioner ville han også gerne holde i live – og han vidste, at hans kammerater ville have været med, om de havde levet. Med de ord overrakte han Dreyer en smuk buket blomster.

Dreyer takkede i al enkelhed den kommende formand, Achen og Forchhammer. Han takkede for al

tillid gennem tolv år og erklærede, at han havde været glad over at være formand. Det var et af de hverv, han altid havde ønsket sig, for Herlufsholm var og blev hans store interesse. En særlig tak rettede Dreyer til alle de bestyrelsesmedlemmer, han havde siddet sammen med gennem de tolv år. Der havde altid været et godt samarbejde, og det håbede han ville fortsætte.

Da ikke flere ønskede ordet, afsluttede dirigenten generalforsamlingen.

Til slut takkede Dreyer dirigenten for sædvanlig god ledelse af generalforsamlingen, og alle klappede stærkt.

Aftenen afsluttedes med halvhøjt smørrebrød og nogen snak.

Red.

Ny næstformand

Grosserer Knud Gottlieb ('20), som ved generalforsamlingen omend venskabeligt så dog bogstaveligt blev tvunget til at lade sig indvælge i bestyrelsen igen – hvor han fik sæde som næstformand – meddelte nogle måneder senere formanden, at han alligevel helst ville trække sig tilbage.

Det har igennem længere tid været Gottliebs hensigt – han har siddet i bestyrelsen i næsten tyve år, først som kasserer og siden 1952 som næstformand – så bestyrelsen mente ikke at have andet valg end at efterkomme Gottliebs anmodning.

Man konstituerede sig derefter med Knud Lindberg som næstformand, Jørgen Damgaard som kasserer og Jes Olesen som sekretær. De øvrige medlemmer af bestyrelsen er Klaus Aarup og Kaj Dorph-Petersen. Spørgsmålet om en suppleant skulle indkaldes, lod man stå åbent.

Herlufsholmfonden - og ligningsloven

»Statstidende« for 8. september 1962 meddeler:

Fortegnelse II over foreninger og institutioner, som er godkendt i henhold til ligningslovens § 8 A

Følgende foreninger og institutioner er godkendt i henhold til § 8 A i lovbekendtgørelse nr. 206 af 13. juni 1961 (ligningsloven) som berettigede til i året 1962 at modtage gaver med den virkning, at gaverne kan fratække disse ved opgørelsen af deres skattepligtige indkomst. Det er en forudsætning for fradraget, at gaven til den enkelte forening eller institution udgør mindst 50 kr., og fradraget indrømmes kun for det beløb, hvormed gaverne tilsammen overstiger 100 kr., og kan højst udgøre 1.000 kr.

I listen over de institutioner m. v., der derefter opregnes, står: Herlufsholmfonden.

I næste nummer af »Herlovianeren« vil denne meddelelse og dens konsekvenser blive udførligt kommenteret.

Personalia

Døde:

Professor, dr. jur. *Sven Clausen* ('11) afgik ved døden den 19. november 1961. Nekrolog følger i næste nummer.

Overlæge, dr. med. *Otto greve Moltke* ('13) døde den 1. juli 1961.

Universitetslektor *Viggo Forchhammer* ('95) talte den 23. januar 1962 i radioen om »Det talte sprog«.

Overretssagfører *Viggo Loft* ('03) og hustru fejrede den 30. december 1960 deres guldbryllup.

Stiftamtmand over Lolland-Falsters Stift og amtmand over Maribo Amt *Frederik Detlef Carl greve Reventlow* ('10) er den 19. marts 1960 afskediget på grund af alder med udgangen af april 1960. Han er derhos udnævnt til kammerherre fra 1. januar 1961.

Højesterets præsident *Otto Kaarsberg* ('12) er i juli 1960 valgt til formand for Rigsretten. Han er desuden den 18. januar 1961 optaget som ekstraordinært medlem af Det kongelige københavnske Skydeselskab og danske Broderskab.

Grosserer, landsretssagfører *Christian Saugmann* ('13) er den 1. april 1960 valgt til formand for Grosserer-Societetets komité.

Ambassadør i London *Vincens de Steensen-Leth* ('14) er den 20. april 1960 beordret til at forrette tjeneste som overordentlig og befuldmægtiget ambassadør i Rom fra den 15. juli s. å.

I en udsendelse med titlen »København er min hobby« besøgte *Ella Wang* den 18. januar 1962 direktør *Leif Berg* ('19).

Efter Justitsministeriets indstilling er ved kongelig resolution af 22. juli 1961 politimester i Hadsund *Viggo Axel Munch Glente* ('22) udnævnt til politimester i Hobro fra den 1. august 1961.

Oberstløjtnant, civilingeniør *Paul Christian Florian-Larsen* ('23) har omkring årsskiftet 1961—62 på Hørsholm rådhus indgået ægteskab med overjordemoder ved Jordemoderskolen, fru *Rigmor Sonja Ingmann*.

Fuldmægtig i Udenrigsministeriet *Jørgen Ditlev Scheel* ('36) er den 10. maj 1960 med virkning fra 1. juni s. å. udnævnt til tjenestemand i 24. lønningsklasse med tjeneste som ekspeditionssekretær i Udenrigsministeriet. Han er derefter den 8. marts 1961 beordret til fra den 1. april 1961 at forrette tjeneste som generalkonsul i Montreal, hvorhos han fra samme dato er konstitueret i 26. lønningsklasse.

I februar 1962 er kaptajn i Forsvarets Krigsmaterielforvaltning *Preben de Fine Kühl* ('38) udnævnt til oberstløjtnant i Forsvarets Krigsmaterielforvaltning.

Landsretssagfører *Jørgen Nørreslet* ('38), Præstø, er den 29. marts 1960 antaget til for et tidsrum af 10 år fra den 1. april 1960 at deltage i udførelsen af offentlige og beneficerede sager ved retten i Stege, f. s. v. angår bitingsstedet i Præstø m. v.

Den 18. januar 1962 holdt professor *Flemming Tolstrup* ('24) et foredrag med titlen »Status over den danske landbrugsjord«.

Landsretssagfører i København *Arne Thaulow Schlütters* ('28) beskikkes som sagfører af 7. februar 1939 og som landsretssagfører af 15. februar 1944 er den 30. juni 1961 efter anmodning taget i forvaring.

I en radioudsendelse den 6. april 1961 fortalte programleder *Sven Volmer Munkebo* ('31), Ålborg, om regionalprogrammets første år i Nordjylland.

Landsretssagfører *Poul Qvist Krüger* ('33), Roskilde, er den 24. juni 1960 for et tidsrum af 10 år fra den 1. juli s. å. beskikket som auktionsleder i Roskilde Retskreds.

Professor, dr. phil *Paul Diderichsen* ('23) talte den 30. august 1961 i radioen over emnet »Nye krav til universiteternes undervisning«.

Landsretssagfører *Einer Schack* ('39), Skælskør, er den 26. april 1961 antaget til for et tidsrum af 10 år fra den 1. maj s. å. at deltage i udførelsen af offentlige og beneficerede sager ved retten i Korsør m. v.

Landsretssagfører i Farum *Flemming Schrøders* ('41) beskikkes som sagfører af 1. juli 1952 og som landsretssagfører af 13. april 1954 er den 21. juni 1960 efter anmodning taget i forvaring.

Cand. jur. *Johannes Joensen* ('42), Charlottenlund, har den 23. juni 1960 fået beskikkelse som advokat, hvilken beskikkelse efter anmodning er taget i forvaring.

Arkitekt *Henning Peter Gjørup* ('45) har fået ansættelse ved stadsarkitektembedet i Luleå.

Advokatfuldmægtig, cand. jur. *Peder Axel Nyvang Knudsen* ('45), Ålborg, har den 13. februar 1961 fået beskikkelse som advokat.

Attaché i det Nordatlantiske Råd i Paris, cand. jur. *Klaus Wilhelm Hammer Kjølens* ('46) er i september 1960 beordret til fra 1. november s. å. at forrette tjeneste som sekretær i Udenrigsministeriet.

Fuldmægtig i Fjerde Søforsikringsselskab, cand. jur. *Bent Johannes Møller Hansen* ('47) har i juni 1960 bestået diplomprøven i regnskabsvæsen.

Den 3. februar 1962 viedes i Gentofte Kirke frøken *Karen Svabak*, datter af inspektør *Aage Svabak*, Gentofte, til *Hans Henrik Rahbek* ('47).

Advokat *John Richter* ('47) var den 29. januar 1962 i audiens hos Kongen for at takke for sin udnævnelse til sektionschef af reserven i CF-korpset.

Sekretæraspirant i Udenrigsministeriet, cand. jur. *Hans Jørgen Assing* ('48) er i maj 1961 udnævnt til sekretær med virkning fra den 1. april s. å.

I Lundeus Kirke viedes den 25. juni 1960 lærerinde, frøken *Ulla Weis Jensen*, datter af bogholder *C. E. Weis Jensen*, til stud. med. *Jens Buhl* ('50). *Jens Buhl* bestod lægevidenskabelig embedseksamen ved Københavns Universitet ved sommerseksamen 1961.

Cand. jur. *Gorm Pedersen* ('50) er pr. 1. august 1961 ansat som sekretær i Civilforsvarsstyrelsen.

Troels Torsten Ritzau (II '46) bestod i efteråret 1960 afgangseksamen for arkitekter ved det Kongelige Akademi for de Skønne Kunster og viedes i oktober 1960 til lægesekretær *Lise Hastrup*.

I juli 1961 indgik arkitekt, frøken *Bodil Christensen* på Københavns rådhus ægteskab med arkitekt *Per Sander Hansen* ('51).

I Roskilde Domkirke viedes den 4. november 1961 korrespondent, frøken *Bodil Uldal*, datter af tandlæge *Axel Uldal*, Roskilde, til civilingeniør *Klaus Aarup* ('51), H. D., Roskilde.

I juli 1961 viedes i Holmens Kirke stud. mag., frøken *Kirsten Moliin*, datter af ekspeditionssekretær *Viggo Moliin*, til cand. mag. *Finn Outzen Kapel* ('52).

Steen Borberg ('53) har i sommeren 1961 bestået lægevidenskabelig embedseksamen ved Københavns Universitet.

Christian Bærentsen ('53) bestod ved sommereksamen 1961 juridisk embedseksamen ved Københavns Universitet.

I efteråret 1960 har *Peter Fournais* ('53) bestået afgangseksamen for arkitekter ved det Kongelige Akademi for de Skønne Kunster. I juni 1961 indgik han i Bagsværd Kirke ægteskab med børnehavelærerinde, frøken *Karen Schlüntz*, datter af læge *Knud Schlüntz*, Bagsværd.

Stud. mag., frøken *Susanne Schiøler*, datter af landsretssagfører *Ivan Schiøler*, København, indgik i oktober 1960 på Københavns rådhus ægteskab med stud. med. *Anders Groth* ('53).

I april 1961 viedes laborantelev, frøken *Ulla Hvidberg* til stud. polyt. *Ancher Frode Christen Gunge Nørballe* ('53).

I Sct. Nikolaj Kirke i Svendborg viedes den 5. august 1961 frøken *Laila Bülow Pedersen*, datter af afd. prokurist *Walther Pedersen*, Svendborg, til cand. mag. *Ole Svend Andreassen* ('54).

HERLUFSHOLMS LEDELSE

Af professor Fl. Tolstrup ('24)

I fundatsen af 23. maj 1565 bestemte Herluf Trolle og Birgitte Gøje, at Rigsrådet efter deres død skulle udpege en adelsmand som forstander for Herlufsholm. Han skulle lede stiftelsen »på tro og love«, men rådet skulle have tilsyn med den og afsætte ham, hvis han misrøgtede den. Fundatsen fik kongelig stadfæstelse tre dage senere. Det betød, at staten ikke havde noget mod fundatsen, og det gav stiftelsen skattefrihed indtil Enevælden. Stadfæstelsen kunne derimod ikke afgøre, om stiftelsen havde privatretlig gyldighed.

I så henseende viser Rettertingsdommene af 20. og 21. oktober 1575, at fundatsen kun gav stiftelsen adkomst på Herluf Trolles arvegods, som var mindre end 5 pct. af de samlede værdier. For de øvrige godt 95 pct. hviler adkomsten på Birgitte Gøjes skødebrev af 22. marts 1567, der må betragtes som et tillæg til fundatsen. Heri supplerer hun fundatsen med to bestemmelser. For det første beder hun om, at forstanderen må vælges blandt mænd, som hører til hendes eller Herluf Trolles slægt. For det andet forpligter hun forstanderen til årligt at aflægge regnskab overfor Rigsrådet.

Indtil 1731 fulgtes hendes ønske på den måde, at ledelsen med enkelte undtagelser skiftevis udøvedes af en mand med Trolle-*aner* og af en med Gøje-*aner*. Man anvendte en agnatisk-cognatisk valgmode, hvorved vægten snarere blev lagt på antallet af generationer mellem lederen og stifterne end på hans lineære nærhed med dem.

Kravet om regnskabsaflæggelse blev håndhævet med betydelig konsekvens og beviste gentagne gange sandheden i Birgitte Gøjes valgsprog.

I Arild Hvitfeldts tid - 1583—1609 - ændredes lederens titel fra forstander til skoleherre, og i tiden 1622—1703 dækkede betegnelsen forstander, hvad vi nu kalder godsforvalter. Indtil 1742 anvendtes forstander-navnet om hovedgårdsforpagteren og senere uofficielt om spiseimesteren (økonomen). Fra F. M. Knuths udnævnelse i 1851 bruges betegnelsen forstander på ny i den oprindelige betydning.

Enevældens indførelse gjorde de facto kongen til tilsynsførende i Rigsrådets sted, og da stiftelsen ved forstander Christen Bollesens død i januar 1669 havde en stor gæld til afdøde, blev skoleherren skubbet til side, sandsynligvis af Peder Schumacher i forening med Corfitz Trolle. Kongen antog nemlig landsdommer Jesper Sørensen Hjort som forstander for og forpagter af Herlufsholm uden at stille ham i noget af-

hængighedsforhold til skoleherren. I hans tid gav kongen nogle gange direkte ordre om optagelse af dipler. Christian 4 havde nøjedes med et par gange at henstille optagelser.

Da Hjort gav op efter to års forløb, bestemte den nylig tiltrådte Christian 5: »Inspektionen kan hos arvingerne forblive, men regnskaberne bør dog på Skatkammeret aflægges«. Jørgen Rosenkrantz gjorde straks opmærksom på, at han aldrig var blevet formeligt afskediget og heller ikke kunne afsættes mod sin vilje, med mindre han havde forset sig som skoleherre. Han fortsatte derefter ledelsen til sin død.

Ved Marcus Gjoes udnævnelse til skoleherre i 1685 efter Corfitz Trolles misregime forærede kongen stiftelsen 200 tønder sædekorn og gav den dels nogle års fuldstændige skattefrihed, dels halv skattefrihed »altid herefter«, d.v.s. for resten af sin regeringstid, der varede til 1699.

Concipisten foreslog, at Marcus Gjøe skulle udnævnes til »på Vore vegne herefter og indtil Vi anderledes tilsinds vorder, med samme skole og dens underliggende gods flittig indseende« at have, men det ændredes til »haver du, som den af fundatorum slægt som sligt nu tilkommer, dig inspektionen over bemeldte skole alene at antage«.

Marcus Gjøe fik i 1693 indført, at stiftsøvrigheden skulle revidere stiftelsens regnskaber, på samme måde som de havde ansvar for regnskaberne fra Sorø og Roskilde Domkirke. Denne ordning fik Jørgen Brahe omstødt i 1702, og skoleherren blev atter direkte ansvarlig for økonomien.

Under Marcus Gjøe blev forstanderudnævnelserne også foretaget af kongen, til hvem skoleherrens forhold ikke var det bedste.

Efter at den anden Børge Trolle var blevet afsat ved kommissionsdom af 12. juni 1728 »som Vore mandaters modvillige overtrædere«, nægtede Gregers Juel at modtage sin skoleherreudnævnelse, med mindre stiftelsens skatterestancer blev eftergivet og andre vilkår opfyldt. Følgen var, at Rentekammeret, Danske Kancelli og stiftsøvrigheden i forening blev sat til at lede Herlufsholm indtil videre.

Et års tid efter sin tronbestigning slettede Christian 6 samtlige skatterestancer, ca. 10.000 rigsdaler eller omkring 3 års ordinære indtægter af hovedgård og bøndergods, og Gregers Juel blev atter udnævnt til skoleherre. Denne gang tog han imod, men han døde allerede otte måneder senere, og nu kunne man ikke finde nogen slægtning, som turde binde an med opgaven at lede Herlufsholm. Derfor fik stiftsøvrigheden besked om at forestå ledelsen »indtil videre og indtil nogen fundatorum familier efter fundatsen til skoleherre kan beskikkes«.

Forbeholdet viste sig betydningsløst. I 1760 ansøgte greve O. M. Rantzau ganske vist om at blive skoleherre, når Johan Ludvig Holstein gik af, men ansøgeren var umulig, og ansøgningen blev henlagt. Otto Thotts udnævnelse tre år senere skyldtes ikke hans slægtskab med stifterne, men var en følge af, at han i eet og alt overtog Holsteins embeder.

Holsteins avancement i 1735 fra stiftamtmand til oversekretær i Danske Kancelli ændrede ikke hans forhold til Herlufsholm, og da biskop Christen Worm

– dattersøn af Christen Bollesen – døde i 1737, blev Holstein »bestilt« til at være skoleherre. Det bestemtes samtidigt, at Herlufsholms årsregnskaber skulle aflægges af ridefogden (den senere forvalter og godsforvalter), revideres af Sjællands Stifts Kontor, decideres af Holstein »eller hvem Vi efter dig til denne direktion som skoleherre måtte udnævne« og sluttelig af skoleherren og samtlige deputerede for finanserne forelægges kongen til endelig kvittering.

Christian 6 og Frederik 5 har givet Herlufsholm ialt ca. 14.000 rigsdaler, penge der indgik som bøder eller for udnævnelser af forskellig art, og også i Christian 7's tid fik stiftelsen flere gaver, bl. a. til den nye rektorbolig, lige som Frederik 6 har givet Herlufsholm betydelige beløb, jfr. Melchior-Leth s. 268–269. Administrationens syn på stiftelsen kommer i øvrigt frem i en udtalelse fra Kancelliet i anledning af Rantzaus ansøgning. I udtalelsen siges, at kongen efter det efter Børge Trolles afskedigelse passerede må stå frit med hensyn til skoleherreudnævnelser, og at Herlufsholm »ej anderledes kan anses end en immediate kongelig stiftelse«. Heroverfor står en bemærkning fra Holstein. Han omtaler, at kongen sparer på hugsten i »sine« skove, og giver ordre til det samme i skovene på Herlufsholm, fordi de »i visse måder« må henregnes blandt de kongelige skove.

I 1770 blev Thott afskediget af Struensee fra alle sine embeder, men da statsministeren et par måneder derefter ønskede nærmere oplysning om Herlufsholm, måske med tanken om at genoprette skolen i Sorø, sagde Thott til Danske Kancelli, at han med hensyn til Herlufsholm var »så villig som pligtig bemeldte skoles tarv og bedste fremdeles herefter som forhen i muligste måde at iagttage og besørge«. Kancelliet spurgte derefter, om Thott skulle have en ny ordre eller udnævnes påny. Resolutionen herpå lød: »Das erste kan geschehn«.

Efter konstitutionen af 1849 indtrådte der påny en ændring med hensyn til overtilsynet, da Steemann trådte tilbage i maj 1851. Ved kongelig resolution af 25. juli 1851 blev det bestemt, at den myndighed med hensyn til bestyrelsen af Herlufsholm skole og gods, som i følge stiftelsens fundats var tillagt Rigsrådet, herefter skal være overdraget Statsrådet, således at der,

efter forslag fra dette, allerhøjest udnævnes i overensstemmelse med fundatsen en forstander for bemeldte skole og gods, og at de forpligtelser, der efter fundatsen var forstanderen pålagt ligeoverfor Rigsrådet, nu kommer til at påhvile ham i forhold til Statsrådet, gennem hvilket det fornødne bliver at foredrage Hans Majestæt.

I dag er det forfatningsmæssige grundlag for Herlufsholm derfor at finde i:

1) fundatsen af 1565, som udtrykker begge stifterses vilje,

2) Birgitte Gøjes supplement af 1567, som må søge sin hjemmel i, at fundatsen var uforbindende for hendes slægt, og at hendes andel i stiftelsens formue var den altovervejende, samt

3) den kongelige resolution af 1851, som synes upåvirket af systemskiftet i 1901 og den følgende parlamentariske udvikling.

Fundats og skødebrev blev i hovedsagen respekteret under Enevælden, men jeg er tilbøjelig til at mene, at skødebrevets ønske om lederens slægtskab med en af stifterne er bortfaldet. Uanset forbeholdet ved Holstein-Worms tiltræden efter Gregers Juel, henvisningen i 1851 til fundatsen, Rantzaus optræden i 1760 og familien Rosenkrantz' forestillinger ved C. C. Halls udnævnelse i 1856 må regeringen fortsat kunne udøve et frit skøn ved forstanderudnævnelser. Hvad angår fundatsens krav om en adelsmand, mener jeg, at det er en af de ting, som man lettest kan tænke sig ændret. Halls optræden i forstanderrækken forekommer mig dog betydningsløs i denne forbindelse og ligeledes Grundlovens ord om afskaffelse af adelens forrettigheder. Muligheden for denne og andre ændringer findes derimod i de almindeligt anerkendte principper for permutation med hensyn til stiftelser, som ikke længere er i stand til at bestå i den oprindelige form, hvad enten det skyldes manglende evne til at opfylde det givne formål, altså svigtende økonomi, eller det skyldes manglende mulighed for at gøre det, fordi formålet er forsvundet eller dækkes ad anden vej, eller det skyldes manglende forskrifter, som kan sikre fortsat beståen, hvor livsvigtigere interesser står på spil.

Flemming Tolstrup ('24).

Fællesaften med forstanderen

Torsdag den 1. november, kl. 18,30, i Grand Café, Kgs. Nytorv.

Der serveres middag: Gule ærter med flæsk og pølse, pandekager og kaffe. Betalingen er kr. 13,00 incl. betjening. (Drikkevarer er disponible mod særskilt betaling!)

Forstanderens indlæg har følgende titel:

»TANKER OM HERLUFSHOLMS FREMTID«

Tilmelding, *senest 10 dage før*, til lrsf. Jørgen Damgaards kontor, Købmagergade 55, Kbh. K, tlf. C. (011) 1830 og 4483.

Personalialia...

fortsat fra side 15.

Den 9. september 1961 viedes i Fjeldstrup Kirke sygeplejerske, frøken Inge Dorthea Jensen, datter af proprietær H. O. Jensen, »Fuglsang«, Fjeldstrup, til stud. med. *Flemming Buch-Larsen* ('54).

I maj 1961 blev frøken Marianne Demny, Syke, Tyskland, forlovet med *Percy Henrik Finsen* ('54).

Lennart Konow ('54) bestod den 14. januar 1960 juridisk embedseksamen ved Københavns Universitet, ansattes pr. 1. februar s. å. som sekretæraspirant i institutionerne under arbejds- og socialministerierne, indtil videre med tjeneste i Invalideforsikringsretten, og viedes den 22. april s. å. i Sct. Ansgars Kirke til frøken Karen Herting, datter af afd. grosserer Emil Herting, København.

Niels Køster ('54) og *Frits Utke Rønde* ('54) bestod ved vintereksamen 1961/62 lægevidenskabelig embedseksamen ved Københavns Universitet og begynder begge den 1. maj 1962 turnustjeneste ved Odense Amts og Bys Sygehus.

Den 21. november 1960 viedes i Messiaskirken fysioterapeut, frøken Anne-Marie Fog, datter af overlæge, dr. med. Torben Fog, til stud. med. *Mogens Rahbek Lauritsen* ('54).

I Hørsholm Kirke viedes den 30. maj 1960 frøken Suzanne Finsen, datter af direktør, cand. jur. Hilmar Finsen, og søster til *Percy Henrik Finsen* ('54), til *Morten Lund* ('54).

Den 22. juli 1961 indgik i Hammer Kirke danse- og gymnastiklærerinde, frøken Ena Haugaard, datter af gårdejer, branddirektør J. Haugaard, Ring, pr. Lundby, ægteskab med forpagter *Kurt Grønnegaard* ('55).

Den 19. september 1961 causerede stud. mag. *Jacob Peter Mynster* ('55), Århus, i radioen om sine oplevelser i USA.

Som medlem af Sven Millers kvintet har *Steen Holkenov* ('56) fået engagement i restaurant »Giraffen«, København.

I september 1961 blev *Mads-Peter Neumann* ('57) optaget som elev på Århus Teater.

Ved kongelige resolutioner af 2. august 1960 udnævntes rektor for Gladsaxe Kommunale Gymnasium *W. F. Hellner*, tidligere Herlufsholm, og lektor, dr. phil. *Jørgen Peter Andersen*, Herlufsholm, til rektorer for hhv. Vestre Borgerdydsskole, København og Nørre Gymnasium, København.

Løjtnant af reserven *Knud Fabricius* ('58) ved Nørrejylland Artilleriregiment i Århus er den 2. november 1961 indtrådt i Hærens Officersskole på Frederiksberg Slot.

Ved de danske hundeopdrætningsklubbers fælles udstilling i Nykøbing Falster september 1961 tilhørte både »Udstillingens bedste Unghund« og »Udstillingens bedste Hund« overlæge, dr. med. *Johan H. Friderichsen* ('15), Hellerup. Det drejede sig om lakelandterrierne Jyllingehøjs Champagne og Champion Wreakvalley Bright Light.

Generalmajor *Erik Leschly* (IV '25) er permanent dansk repræsentant i NATO's militærkomité i USA, og samtidig dansk militærattaché i Washington og Ottawa, samt dansk forbindelsesofficer til NATO's hovedkvarter for de atlantiske flådestyrker i Norfolk, Virginia.

General *Tage Andersen* ('15) er udnævnt til chef for Nordregionens tysk-danske fælleskommando.

Læge *Knud Jungersen* ('20), tidligere Odense, er blevet leder af Gladsaxe Sygekasses fysiurgiske klinik.

Overinspektør ved Nationalmuseet *J. A. Troels-Smith* ('34) er blevet lektor ved Københavns Universitet.

Peter J. Skov (tidl. *Schou*, '43), som i en årrække har opholdt sig i udlandet, er blevet europæisk chef for *V.I.P. Travel & Services, Inc.*, og bor nu i København.

Herlovianersamfundets tidligere formand, overretssagfører *Viggo Loft* ('03), kunne den 17. januar 1962 fejre 50 års jubilæum som overretssagfører i København.

Departementschef *Erik Dreyer* ('10) fyldte 70 år den 25. marts 1962, trådte omtrent samtidig tilbage som Herlovianer-

samfundets formand, tog 1. april sin afsked fra Socialministeriet, og slog sig derefter ned på Læsø, hvor han ved Kongens besøg i sommer var vært for denne ved en frokost.

Cand. jur. *Flemming Hedegaard* ('52) blev den 27. august i Herlufsholm Kirke gift med Eva Maria Schmid, datter af medicinalråd, dr. med. Franz Schmidt, Linz/Donau, og pr. 1. januar 1962 udnævnt til attaché ved den kgl. ambassade i Teheran.

Cand. jur. *Erling Skovsgaard* ('48) er pr. 1. januar 1961 udnævnt til kontorchef i Forsikringsaktieselskabet National.

Universitetslektor *Viggo Forchhammer* ('95) fyldte 26. februar 1962 85 år.

Grey *Ib Holstein* ('43), Fuirendal, blev i maj 1962 gift med læge frøken Birte Jespersen, datter af forlagsboghandler Iver Jespersen, København.

Civilingeniør *Christian Arnstedt* ('42) blev 1. juli 1962 udnævnt til direktør i F. L. Smidth og Co.

Lærer, cand. jur. *John Riis* ('40) er fra august 1962 hører på Herlufsholm.

Ved Gardchusarregimentets 200 års jubilæum i juli 1962 ledes regimentets rytterskadrons galla- og parade-rundtur til sønderjyske byer af major *Nicolas Suenson* (R '38).

Overlæge, dr. med. *Mogens Andreassen* ('29) er blevet repræsentant i Vatudvalget under Dansk Standardiseringsråd.

Pastor *Knud Aarup* ('19) har på Munksgaards Forlag fået udgivet: »Det romanske Frankrig. Kirke- og klosterkunst«.

TORBEN V. KLEIN (R'35)

Intern transportmateriale
Lager- og fabriksrationalisering

HOLBERGSGADE 26, K. - BY. 5058

Dansk Stoker & Varmekedel Komp. A/S

Landgreven 4 . København K . Minerva 270

Østjællands Folkeblad

Festen den 14. januar

Fl. Tolstrup ('24) holdt Trolletalen. - Formanden bød russerne velkommen.

Hotel Richmond var som sædvanlig den nydelige ramme om årets Trolle og rusfest, der havde samlet cirka hundrede deltagere.

Efter afsyngelsen af Nørreslets introduktions-sang bød formanden velkommen – specielt til de fem jubilare og til rusholdet.

Hovedtalen blev holdt af professor Fl. Tolstrup – i sædvanlig sikker og fornøjelig stil. Han fremhævede, at selv om det altid er mandsnavnet – *Herlufsholm*, Herlovianere, Trollefest osv. – der dominerer både på skolen og i Herlovianersamfundet, må Birgitte Gøje bestemt ikke glemmes. Fem og halvfems procent af stiftelsens ejendomme stammer fra Gøje-slægten. Det var også Birgitte Gøjes indsats – i 1567 – der gjorde, at stiftelsen blev retsgyldig. Så det er bestemt ingen tilfældighed, at vi bærer Gøjernes våben og farver!

Tolstrup fortalte, at Birgitte Gøje optog en lille dreng i sin husstand. Han var dipel i ti år – han blev for øvrigt senere Heis – og han var den første, som blev immatrikuleret på Københavns Universitet fra Herlufsholm. Fra ham går der en ubrudt linje til de studenter, vi modtager i dag, en ubrudt kæde af unge, hvis spor vi kan finde i de slidte trappetrin og dørgreb. I denne kæde findes også alle de, der ikke blev studenter – og blandt dem findes mange, der er bedre herlovianere end dem, der afsluttede skolegangen med en studentereksamen.

»Jeg føler mig ikke særlig egnet til at give jer gode råd,« sagde Tolstrup rettet til russerne, »men ét vil jeg dog gerne give jer – det er ét, jeg i sin tid fik fra Reedtz-Thott den Anden: Når I står over for alvorlige beslutninger, så tænk på konsekvenserne! – Jeg har vist ikke altid selv fulgt det, men jeg betænker mig ikke på at give det videre.«

Tolstrup sluttede sin tale med at ønske rusholdet velkommen i Herlovianersamfundet.

Gunnar Sehested ('61) takkede på sit holds vegne Herlovianersamfundet, fordi de nu blev optaget i det. Han opfordrede sine kammerater til at slutte op om samfundet og møde op ved dets arrangementer.

Overlæge Chr. Hvidt ('11) overbragte jubilarenes tak, fordi de var blevet inviteret med til festen, og fortalte fornøjelige erindringer om sin egen rusmodtagelse for halvtreds år siden.

Næstformanden, Knud Gottlieb ('20) holdt derpå en tale – helt uden for ceremoniellet, som han sagde. Han nævnte, at det nu var sidste gang, vi havde Dreyer som leder af festen, for Dreyer ville ikke genvælges som formand. Gottlieb takkede Dreyer for hans mangeårige virke i Herlovianersamfundet – og fremhævede, at Dreyer netop i dag havde fået den smukkeste tak også fra Herlufsholm, idet det var ham, som efter opfordring fra skolen havde talt i kirken Trollemorgen!

Denne udvælgelse måtte ses som en ganske speciel tak til Dreyer fra skolen, en tak for hans fremragende indsats som formand for Herlovianersamfundet – ikke mindst i de to sidste år, da der blev spillet højt spil om Herlufsholms fremtid. At spillet gik så godt, var for en stor del Dreyers skyld!

Formanden takkede talerne – og bød derpå russerne velkommen i Herlovianersamfundet. Der var mødt nitten af en årgang på tredive. Dreyer sluttede med at udbringe et leve for årgang '61.

Den nye ordning med en bid natmad i stedet for en skænket sjus bevirkede, at næsten ingen luskede bort straks efter middagen – men at bogstavelig talt alle blev og hyggede sig med hinanden.

Red.

Ny læserservice

i

Herlovianeren:

Lidt lækkert

til Trollefesten

(Opskriften er beregnet til 100 personer)

- 100 blegselleri,
- 25 æbler,
- 80 spiseskefulde hakkede valnødder,
- 2500 gram vindruer,
- 5000 gram mayonnaise,
- 12,5 deciliter flødeskum.

Skrab selleristilkene, skyl dem godt og lad dem løbe af. Skær dem derefter i tynde strimler på tværs. Skyl æblerne og skær dem i små terninger eller strimler. Rør mayonnaisen forsigtigt op med flødeskummet og bland det lidt efter lidt med selleri- og æblestrimlerne og de hakkede nødder. Salaten serveres i glasskåle, pyntet med druer. Den kaldes Walldorf-salat – og betragtes som et nødvendigt tilbehør blandt andet til dyreryg.

Det er med en følelse af dyb ydmyghed, at jeg som gammel Herlovianer på denne Trollemorgen står på prædikestolen i den gamle kirke, der rummer støvet af de ædle personer, der i deres barnløshed besluttede at oprette denne skole, i hvilken – for at citere Niels Hemmingsens prædiken ved Herluf Trolles begravelse – »både adelige børn og børn fra andre stænder kunne opdrages og oplæres til gavn og bedste for kirke og rige«.

Ydmyghed overfor den opgave at skulle give udtryk for gamle Herlovianeres følelser ved denne lejlighed, men først og fremmest ydmyghed overfor de ædle stiftere, som hviler bag alteret i denne kirke:

Herluf Trolle, der i en alder af 43 år blev admiral, og som 4 år senere – i vinteren 1563 – fik kommandoen over den dansk-norske og lybske flåde under der nordiske syvårskrig med Sverige,

som igennem året 1564 hævdede herredømmet på søen,

som den 1. juni 1565 – kun en uge efter, at fundatsen for Herlufsholm blev underskrevet – igen stod med flåden ud fra København efter kort tid forud at have besvaret Niels Hemmingsens bemærkning om, hvorfor han dog nu ikke ville unde sig ro, men i stedet udsatte sig for livsfare, med ordene: »Mister jeg mit liv, jeg får vel liv igen« og iøvrigt med det kendte og efterhånden så ofte og i forskellige forbindelser citerede ord om de gyldne kæder og om at tage det sure med det søde,

som 3 dage efter under et søslag mellem Femern og Wismar fik sit ulivssår,

og som døde i København 3 uger senere, 49 år gammel – og den 15. juli 1565 blev begravet bag alteret i denne kirke.

Birgitte Gøje, der som 5 år ældre end Herluf Trolle ægtede ham i en alder af 33 år i 1544,

som levede i ægteskab med ham i godt 20 år,

som efter hans død flyttede til Ring Kloster syd for Skanderborg sø, der gemte så mange minder for hende,

som 6 år efter måtte fraflytte klostret, fordi lenet blev opsagt af kongen,

som derefter tog ophold på Åkjær, dronning Dorotheas len, som hun imidlertid allerede eet år efter måtte forlade efter dronningens død,

som derefter flyttede til Sortebrødre klostrets grund uden for Næstved,

som gentagne gange i de sidste år af sit liv måtte imødegå angreb på Herlufsholm fra familien, derunder hendes broder, Christoffer Gøje,

som døde i Sortebrødre kloster i 1574 i en alder af 63 år, efter at have været enke i 9 år,

og som blev begravet bag alteret her i kirken den 12. september 1574 ved sin mands side.

Alt dette er så kun de ydre træk. Vidnesbyrd om deres ædle karaktertræk finder man imidlertid på så mange måder. For os Herlovianere jo først og fremmest i deres oprettelse af Herlufsholm. Dernæst i en bestemmelse i fundatsen, der pålægger skolens tilkommende bestyrere at tage bønderne i forsvar og ikke tillade, at de på nogen måde forurettes eller be-

DREYERS TA

På opfordring fra Herlufsholm talte Herlufsholm chef Erik Dreyer ('10) den

sværes – og dette siges i midten af det 16. århundrede, altså medens bønderne endnu levede i trældom, og mere end 200 år før bøndernes frigørelse.

Man finder et vidnesbyrd herom i et brev fra februar 1561 fra Herluf til Birgitte, hvori han beder hende lade forvare en fange i Roskilde vel og fly ham ren halm, at han ikke fryser i denne kulde. Deres omsorg for andre finder man også i deres store fælles gaver til Helsingør skole, bl. a. et betydeligt beløb til fordeling mellem fattige skolebørn, der også blev betænkt gennem et stort legat, som Birgitte Gøje oprettede somenke, til Næstved skole, Roskilde skole og til andre skoler.

Og endelig vidner Niels Hemmingsen i sine begravelsesprædikener herom. Han siger således, at de både i deres hus og uden for dette rundeligt understøttede »mange fattige, ensomme og bedrøvede mennesker, idet de ikke vurderede dem efter deres lasede klæder eller legemlige usselhed, men efter det billede, de var skabt i«.

Han siger videre, at Herluf Trolle holdt ikke så meget af een af de stænder, som er ordineret af Gud, at han svigtede de andre, som mange gør, men »var dem alle gunstig med al retfærdighed, medfølelse og årvågenhed«.

Om Herluf Trolles gudfrygtighed vidner Niels Hemmingsen også ved at nævne, at han nogle dage efter, at Herluf Trolle som såret var blevet bragt til sit hjem i København, gik til ham og talte med ham om hans salighed og ville trøste ham, men – siger han så – »der fandt jeg større trøst hos ham, end jeg kunne give ham, men for at fru Birgitte ikke skulle vide, at han beredte sig til at gå til sin kære frelser, Jesus Kristus, bad han mig om at tale latin«.

Ville det ikke være helt naturligt, om vi Herlovianere følte ydmyghed overfor disse to ædle skikkelser – og det, hvadenten vi mindes vore barne- og ungdomsår her på skolen med større eller mindre glæde?

Den ydmyghed, som prægede Herluf og Birgitte, gav han udtryk for ved at sige: »Jeg har fået overhånd over modgang, så at den med Guds hjælp ikke skal skade mig ... Men modgang kan jeg ikke så vel få magt med, den er en større kæmpe. Når det går mig lykkelig og vel, vil kød og blod noget ophøje sig deraf. Men jeg skal med Guds hjælp også få bugt med det, at det ikke skal trænge mig«.

Disse ord kan vi alle have brug for at erindre os i medgangstider for os.

LE I KIRKEN

anersamfundets formand, departements-
januar i Herlufsholm kirke

Det som under gudstjenesten Trollemorgen altid har grebet mig dybest – og mon det ikke er gået mange andre på samme måde – er sangen »Her bøje vi os stille ned«, der første gang lød ved jubelfesten den 23. maj 1865 – på skolens 300 års fødselsdag og hvori det hedder:

*»Her bede den henfarnes sønner:
Lær os at vorde mænd som han,
til hæder for vort fædreland«*

har fået mine øjne til at dugges. De ord indeholder en udfordring til enhver Herlovianer om i hele sin færden, i sit daglige liv – og ikke blot i højtidsstunder og i taler ved sådanne lejligheder – at gøre et ærligt forsøg på at leve op til de idealer, som Herluf Trolle satte sig.

Det var jo ikke kun som admiral, at Herluf Trolle tjente sin konge og sit land. Han viste sig – siger Niels Hemmingsen – »som en trofast mand i alle måder, både i fredstid og i kamp og såvel i Danmarks råd som andre steder ...«

Sangens ord stiller – omsat i daglig tale – vel blot det krav til os Herlovianere, at vi, hvor vi så er placeret i samfundsmaskineriet, i erhvervslivet eller andetsteds, skal yde vort bedste hver på sin plads, således at vi gør vort arbejde så godt som muligt hver efter sin evne.

Og kravet stilles til os, hvadenten vort arbejde udføres herhjemme eller – som det er tilfældet for ikke så få Herlovianere – i et fremmed land, hvor de skal bære vidnesbyrd om, at det lille land Danmark kan skabe personligheder, der indgyder respekt som danske – og lad mig tilføje som Herlovianere. Dette sidste må ikke tolkes som udtryk for en overlegenhedsfølelse hos os, men det er nu engang os – som Herlovianere – der er nærmest til at prøve på at leve op til Herluf Trolles idealer.

Og tiden er næsten altfor rig på udfordringer til os, udfordringer af en helt anden karakter end den, som Herluf Trolle mødte for 400 år siden, men udfordringer, som Herluf Trolle, hvis han havde levet nu, utvivlsomt ville have taget imod. Det er ikke blot de gamle Herlovianere – yngre og ældre af år – der står overfor disse udfordringer. I unge, der nu er på Herlufsholm, og som lever under skolens beskyttende vinger, vil også komme til at stå overfor dem, når I er gået ud herfra.

Herluf Trolles tid var i så mange henseender en brydningstid. Men vor tid er det ikke mindre.

Her i vort eget land står vi overfor et krav om en forøget industrialisering for at kunne give arbejde til

vort stigende befolkningstal og til den arbejdskraft, som ikke fortsat kan finde beskæftigelse i vort landbrug.

Denne omstillingsproces i sig selv, men tillige Danmarks muligheder for at hævde sig i konkurrencen på verdensmarkedet og den kamp mellem ideologierne, som heller ikke vi kan unddrage os, kræver en stadig bedre uddannelse af vor ungdom og en omskoling af vor voksne arbejdskraft, ikke mindst den ikke-faglærte del af den. Der er af lovgivningsmagten vedtaget foranstaltninger sigtende herpå, ikke mindst vor nye skolelovgivning. – Men gennemførelsen heraf vil stille store krav til dem, der har et ansvar at bære her.

Vi oplever en tid, hvor der søges skabt et nyt Europa, hvor gamle modsætninger søges ophævet imellem landene og – indenfor disse – imellem samfundsklasserne. Europarådet i Strasbourg er et af vidnesbyrdene herom – man søger bl. a. her at skabe et nyt socialt Europa.

Et andet vidnesbyrd er de store økonomiske markedsdannelse, hvor Danmarks tilpasning til dem – hvad enten det bliver til Romtraktatens lande eller til de syv landes økonomiske union – vil stille store krav til vort erhvervsliv, og derunder til de Herlovianere, der har valgt at gå den vej.

Vor slægt står overfor et vældigt problem med hensyn til tilpasning af forholdet mellem de gamle industrilande, hvortil også Danmark regnes at høre, og de såkaldte udviklingslande, først og fremmest de mange nye, selvstændige lande i Afrika, men også mange af landene i Asien, i Mellemøsten og i Sydamerika. Megen økonomisk støtte er allerede ydet disse lande, men alligevel synes det økonomiske svælg mellem dem og de gamle lande nærmest at blive stadigt større. Foruden økonomisk hjælp må der ydes udviklingslandene en omfattende teknisk bistand i næsten alle henseender. Her er der brug for særligt de yngre generationer med indsigt, vovemod og kraft til at tage denne opgave op ude i udviklingslandene selv.

Alt dette er udtryk for den brydningstid, som vi befinder os i, og alt dette vil stille store krav til os alle, hvilken livsvej vi så end har valgt eller vil vælge, og uanset om skæbnen har stillet os på en mere fremtrædende plads eller overladt os en mere beskedne stilling i helheden.

Gid vi Herlovianere må kunne leve op til denne udfordring – »at vorde mænd som han til hæder for vort fædreland«.

Da Herlufsholm den 23. maj 1865 holdt sin 300 års jubelfest, deltog – som naturligt – Københavns universitets rektor i den. Han skrev følgende herom i sine erindringer: »Fremfor alt trængte den tanke sig dog på, hvad det personlige minde er værd; det er, som om Herluf Trolles og Birgittes ånd endnu svævede med opløftende og forenende kraft over stiftelsen«.

Måtte dette kunne siges ikke blot ved den 400 års jubelfest, som skolen kan fejre om godt 3 år, men også langt ud i fremtiden.

Ved samme lejlighed i maj 1863 sagde Chr. Richardt i sin kantate:

Fortsættes side 24.

Saa kom Oktoberferien. Den varede dengang kun fra Lørdag Middag til Tirsdag Aften, saa det var ikke alle, der kunde rejse hjem, men de nærboende var flinke til at invitere et Par Kammerater med hjem, saa det var ikke mange, der blev paa Skolen. De faa tilbageblevne blev forkælede baade af Økonomaen og af Lærerne, der inviterede dem til Kortspil og Aftenkaffe.

Jeg var mest paa Gavnø, men ogsaa engang i Lundby med Laust Madsen, kaldet »Skralle«, der senere som Læge paa Randersegnen blev Danmark berømte Mesterskytte.

Her blev vi straks ført til politisk Møde, hvor en mavesvær Mand med en vældig Guldkæde tværs over Vommen svovlede op om de forbandede Kapitalister.

Noget efter Oktoberferien var der »Komediespil«. Næstældste Klasses Elever opførte en Komædie, og efter denne var der Bal et Par Timers Tid. Der begyndtes tidligt, allerede Kl. 18, og der sluttedes af ved Midnatstid.

Instruktør ved Komædien var Tegnelærer, Kunstmaler Rudolf Berthelsen, og han var ganske ypperlig hertil og naaede ofte udmærkede Resultater. Han var stærkt interesseret i dramatisk Kunst og var en glimrende Bellmannsanger.

Umiddelbart efter Juleferien kom Skolens største Festdag, den 14. Januar, Herluf Trolles Fødselsdag.

Klokken 7 samledes vi i Kirken. Det var buldrende mørkt, og mange havde Vanskelighed ved at finde derover; der var ikke noget, der hed Lommelamper dengang. Men i Kirken var der festlig oplyst, og her blev nu holdt en meget højtidelig Mindegudstjeneste.

»Her bøje vi os stille ned
ved Herluf Trolles Hvilested,
her har, oh Gud, du hørt hans Bønner,
her knæle den henfarnes Sønner« . . .

Det er et Brudstykke af den herlige Kantate. Højtideligheden endte med, at samtlige Diple (= Disciple) med de mindste forrest gik i Procession bag om Alteret forbi Herluf og Birgittes Sarkofag.

Efter Gudstjenesten samledes vi i Lalen (Læsesalen), hvor vi i Stedet for de daglige Rugbrødshumpler blev trakteret med »Birgittebrød«, et mægtigt stort Stykke Wienerbrød eller Kanelkage.

Om disse Kager gik det Sagn, at Birgitte Gøje selv havde bagt et Oplag for de første 500 Aar, og at Lagret opbevarede i en muret Kælder (Petroleumskælderen) ude i Friheden.

Heraf kan man slutte sig til Kagens Konsistens.

Dagen gik som Regel med Skøjteløb, for det var næsten altid Skøjteføre paa denne Dag.

De mindste blev paa den hjemlige »Stark« (store Park), medens Resten begav sig til Næstved Skøjteløberbane. Denne laa paa Herlufsholms Grund ved Maglemølle, og alle Diple havde fri Adgang til den. Her traf vi vore Baldamer og kunde træffe Aftaler for Aftenen.

Denne var helt helliget Dansen. Ballet begyndte Kl. 6, og der var inviteret mange flere fremmede end til de andre Fester, ja, saa mange, at der ikke var megen Plads tilbage at danse paa. Her var Næstveds Embedsmænd med Amtmanden og Obersten i Spidsen (og i

fuld Uniform), Omegnens Præster og Godsejerfamilier og Skolens Leverandører. Alle Vægpladser i Dansesalen var derfor besat med Mødre, der med Argusøjne vogtede deres smaa Lam.

Mændene spillede kort i Spisesalen.

Der blev danset Française mindst to Gange og Lanciers mindst een Gang, saa det gik vel nok stilfuldt til.

Alle de smaa havde jo ogsaa gaaet til Danseøvelse hele Vinteren, idet Stabssergent Holst kom to Gange om Ugen og beslaglagde deres Fritime mellem 6 og 7.

Disse Danseøvelser var ogsaa det eneste, der fra »Opdragelsesanstalten« Herlufsholms Side blev gjort for at lære Diplene ydre Optræden, saa det var ikke underligt, at stilfuld Opførsel var og forblev et »terra incognita« for Herlovianerne. Det maatte de lære senere!

Men tilbage til Trolleballet. Kl. ca. 9 blev alle be- værtede med skaaret Smørrebrød og Kager og hertil Punch, afbrændt Rødvin, og for Gæsternes Vedkommende rigtig Rødvin, Skolens berømte eller berygtede Chateau Leoville.

Til dette Bal var der trykte Balkort med 1. Vals,

HERLUF

— muntre gamle optegnelser af

Fortsættelse

Française, 2. Vals, Borddans o.s.v. og hen paa Aftenen Cottillon med Blomster til Damerne og Sløjfer til Herrerne. Det gjaldt for øverste Klasse om at finde paa noget nyt og muntert til Cottillins-Fremførelsen.

Yderligere skulde denne Klasse præstere to Sange, en for Skolen og en for Damerne, men selv om der var mange digteriske »Transpirationer«, var Resultaterne ikke altid gode. Vi blev ved til Kl. 2, og næste Dag var Fridag.

Fastelavnsmandag blev der slaaet Katten af Tønden. Dette var dog en Fest, der organiseredes af Diplene selv og betaltes af disse.

Der blev til øverste Klasse, Gymnasiasterne, betalt et Beløb af 2 Kroner fra hver Elev, og de store foretog saa Indkøb af Præmier saavel som af Appelsiner, Æbler og Nødder, hvormed Tønderne fyldtes. Der var to Tønder, en for de store og en for de smaa, Tønder af Størrelse som Smørdritler men en Del stærkere. Det tog en Del af Dagen at faa disse slaaet itu, men naar det var forbi, blev der holdt en Del andre Vædekampe: Sækkeløb, Blindebuksløb, hvor de blinde skulde løbe om Kap en lang Strækning, medens en Vejleder løb ved Siden af og raabte: »Til højre — til venstre« o.s.v. for at lede hans Kurs.

Saa var der Lysetænding, hvor man skulde sidde paa en Flaske med strakte, korslagte Ben. Man fik nu

et tændt Lys i den ene Haand og et utændt i den anden og skulde saa tænde dette. Det lyder, som om det var nemt, men det var meget vanskeligt, de fleste væltede, naar de fik begge Hænderne fra Jorden ... prøv selv!

I Tiden mellem Fastelavn og Paaske var der ogsaa Maskerade. Skolen havde et Oplag af Dragter, og om Eftermiddagen var der altid et vældigt Slagsmaal mellem Pjerrot'er og Harlekin'er. De første kæmpede med lange stoppede Tøjpøls, de sidste med deres Træsværd. Om Aftenen var der et Par Timers Dans for Diplene og Skolens Damer. Her plejede Gymnasia-stjerne at opføre en lille Revue, men den var forud censureret, saa der slap ikke mange Ondskabsfuldheder igennem. Der blev ogsaa stundom arrangeret Optog. Jeg husker »de ni Musers Dans«, og det var i det hele en meget fornøjelig Fest.

Endelig var der engang i Foraaret Koncertbal. En Del af Diplene fik, hvis de ønskede det, ogsaa Undervisning i Musik, og i de ældste Klasser spillede de dygtigste sammen i et Orkester, ligesom Sangkoret

Mad, Steg og derpaa lige saa mange Jordbær, vi kunde æde.

Løvrigt erindrer jeg Ture til Køge med Spadseretur til Vallø, hvor de gamle Klosterdamer trakterede med Safftevand, til Roskilde med Spadseretur til Ledreborg og til Jyderup med Tur rundt om Skarridssø, samt til Faxe Kalkbrud. De øvrige to Ture har jeg glemt. Dog jo, det ene Aar fik vi ingen. Vi var paa Vej til Møen og kom med Toget til Masnedsund, men det øsregnede ustandseligt, og efter at Lærerne havde holdt Krigsraad, blev det besluttet at vende om.

Trods alle disse oplivende Punkter, var det dog de ret ensformige Skoledage, der talte mest.

Til at vejlede, raade og styre de ca. 120 Fyre, der var fordelt i 7 klasser fra 1. til 6. klasse samt »Forberassen«, var der et Dusin Lærere. Det skulde synes at være overflod, da det kun gav et Gennemsnitstal af 21 Timer pr. Uge for hver Lærer, men det maa erindres, at der skulde føres Tilsyn med Drengene praktisk talt hele Døgnet – Tilsyn med Læsesal, Tilsyn med Sovesal o.s.v., saa det blev alligevel et meget bundet Liv for Lærerne.

Det første Indtryk af Lærerstanden var, at det var en underlig Samling af Oldinge – men mon det ikke er et ret almindeligt Synspunkt for en 11-Aars Dreng; for ham er nok enhver Lærer gammel.

Det viste sig jo siden, at nogle af de, der tilsyneladende gik paa Gravens Rand, blev ved at undervise mange Aar efter, at jeg selv var blevet Student.

Langt de fleste af dem var Pebersvende, og hertil kom, at de under det isolerede Liv, hvor de kun omgikkes med Kolleger og Dreng, udviklede en Masse Særheder, som gjorde, at de ikke lignede andre Mennesker.

Rektor Forchhammer var 58 Aar gammel i 1885; han havde som en pligttopfyldende Mand gjort sit til ikke at bringe Uorden i Landets Fødselsstatistik. Da de fleste Lærere skulde være ugifte, havde han anskaffet sig et Dusin Børn, alle flinke og dygtige.

Hvor kan jeg se ham endnu, som han i Frikvartierne vandrede op og ned ad Skolegangen iført stor lysegraa Grundtvigianerhat, lang sort Frakke og graa Benklæder, med begge Hænder paa Ryggen. I den ene Haand havde han et stort Nøgleknippe med hvilket han raslede stærkt, og samtidig nynnede han noget, der lød som »a-bu-di, a-bu-di«, og »Abudi« blev da ogsaa hans Kælenavn.

Han underviste i Latin og Græsk; selv fik jeg ham først i Græsk i de to øverste Klasser.

Han var en ganske udmærket Lærer, men han var en Del aandsfraværende. I Solskinsvej kunde han stille sig op ved et Vindue i Klassen og falde helt i Staver, som om han følte sig som »en stakkels gældbunden Fange«. Saa vaagnede han pludselig op og tog fat med ny Energi.

Han var sikkert en ganske fortrinlig Familiefader, og hans Hjem var meget musikalsk, alle hans Børn havde prægtige Sangstemmer. En af dem, Ejnar, blev da ogsaa Kammersanger, en anden, Viggo, Musik- og Talepædagog, og en tredie, min Klassekammerat, Jørgen, havde som Student en Rolle paa Det kgl. Teater i Wagners »Mestersangerne i Nürnberg«.

(Fortsættelse følger).

SHOLM

age Grum-Schwensen ('92)

2 1961.

indøvede flerstemmige Sange, ja smaa Operapartier som Uddrag af »Liden Kirsten«, hvor Overlærer Has-selager med en rystende og bævende Stemme sang Sverkers Parti, medens en af Rektors Døtre var liden Kirsten.

Efter en god Times Koncert var der saa Bal ganske som ved Komedien.

Ja, det var jo en Masse Festligheder i Aarets Løb, og jeg tror ikke, at nogen anden Skole gjorde tilnærmelsesvis saa meget for sine Elever; og saa er der endda Skovturen tilbage.

Denne faldt kort før Sommerferien og lige op til Eksamenstiden, ja, for de stores Vedkommende i selve denne, men maaske netop derfor blev det en Dag, hvor man slog sig løs og glemte alle Bekymringer.

Tidligere var disse Skovture blevet foretaget paa Vogne, som Sognets Bønder stillede med, men nu foregik det pr. Bane, saa man i Aarens Løb kom rundt paa Sjælland og lærte hele Øen at kende.

Hvert syvende Aar skulde Turen gaa til Møen, og det var da en 2-Dages Tur. Vi sejlede fra Masnedsund direkte til Klinton, hvor vi landsattes i Baade. Der blev overnattet paa Stengaarden i en Lade. Paa Hjemturen sejlede vi over Karrebæksmind og lige til Næstved – den sidste Del af Turen i en stor fladbundet Pram, der blev trukket af en lille Dampbaad. Ved Hjemkomsten fra denne Tur, Kl. 18, fik vi varm

STUDENTERHOLDET 1962

- som vi ønsker velkommen i Herlovianersamfundet

Bageste række: Knud A. Knudsen, J. Erlangsen, T. Kirstein, T. Ørnberg, H. Vilstrup, St. Zeuthen, P. Wagner, Stig Hansen, O. Jespersen.
 Midterste række: G. Næstholdt Jensen, P. Hasse Clausen, L. Leschly, E. Mørdrup, St. Munch-Petersen, J. Thobo-Carlson, S. Hasager, P. Barner-Rasmussen, J. Skodstrup Jørgensen, H. Møller Jensen.
 Forreste række: P. Wachmann Jensen, N. Danielsen, M. Gronemann, J. Bille, Bj. Melgaard, L. Henning-Jensen, L. Kirchheiner, J. Asnussen.

Fortsat fra side 21.

*»Thi alt, hvad de planted, de henfarne sjæle,
 det grønnes med lunden, det knejser endnu;
 århundreders storme har ej kunnet kvæle
 det frø, som de såede med troende hu«.*

Den Gud, som gav Herluf Trolle og Birgitte Gøje kraft til at udføre deres livsværk, holdt nådigt sin hånd over Herlufsholm i de storme, der for ikke så mange år siden truede også vor gamle skole. Lad os håbe, at Gud vil give dem, der står med ansvaret for Herlufsholm, kraft til at føre skolen igennem de storme, som måtte true den i fremtiden, så at heller ikke de kan »kvæle det frø, som de såede med troende hu«.

Erik Dreyer ('10).

Husk Herlovianerfrokosterne

den første tirsdag hver måned

klokken 12

i Grand Café, Kongens Nytorv.